

Vaasan hallinto-oikeus

Korsholmanpuistikko 43

PL 204

65101 VAASA

Puhelin 029 56 42611

Faksi 029 56 42760

Sähköposti vaasa.hao@oikeus.fi

Päätös**SAAPUNUT**

1 (28)

22.03.2018RAUTALAMMIN KUNTA
TEKNINEN OSASTO

18.11.18

Antopäivä

21.3.2018

Päätösnumero

18/0104/3

Diaarinumero

01495/15/5109

Asia

Valitus ympäristölupa-asiassa

Muutoksenhakijat

Uolevi ja Ritva Ruhanen, Marja-Liisa Korhonen, Risto Lindholm, Juha Happo, Timo Oksanen, Riina Oranen, Markku Korhonen, Riitta Taskinen, Antero ja Pirkko Flander, Asta Kuikka, Seppo ja Marja Ojanperä, Timo ja Ritva Pilttonen, Anneli Jalkanen, Airi ja Jukka Tarvainen, Mikko Pilttonen, Lauri Pilttonen, Hilikka ja Raimo Koponen, Pirjo ja Kari Backman, Teija ja Samppa Backman, Arja ja Reijo Riionheimo, Hannu Rossi, Vuokko Rautiainen, Vesa Kuikka, Pirjo Mecklin, Aune Vikla, Jyrki Vikla, Katja Vikla, Jouni Korhonen, Niina Hänninen, Jyrki Nisunen, Olavi Tiitinen, Markku Vikla, Hannu ja Kaija Matilainen, Martti Törrönen, Jari Puranen, Jyrki Ruhanen, Marja-Liisa Ruhanen, Veikko ja Marketta Tuovinen, Jukka Venäläinen, Riitta Tiitinen, Anja Matilainen, Jukka Markkanen, Marja-Leena ja Jukka Ruhanen sekä Raija Jalkanen

Luvan hakija

Euro Granit Oy, Helsinki

Päätös, johon on haettu muutosta

Itä-Suomen aluehallintovirasto
27.8.2015 nro 56/2015/1

Asian aikaisempi käsittely

Itä-Suomen aluehallintovirasto oli 15.11.2012 antamallaan päätöksellä numero 85/2012/1 myöntänyt Euro Granit Oy:lle toistaiseksi voimassa olevan ympäristöluvan rakennuskiven louhinnalle sekä sivukiven varastoinnille ja murskaukselle tiloilta Mustikkamäki 12:22 ja Vornanmäki 12:77 vuokratulla Mustikkamäen kallioalueella Rautalammilla. Vaasan hallinto-oikeus on 3.10.2014 antamallaan päätöksellä numero 14/0353/1 kumonnut aluehallintoviraston päätöksen ja palauttanut asian aluehallintovirastolle uudelleen käsiteltäväksi puutteellisten selvitysten ja kuulemisvirheen vuoksi.

Valituksenalainen Itä-Suomen aluehallintoviraston päätös 27.8.2015

Aluehallintovirasto on myöntänyt Euro Granit Oy:lle ympäristöluvan 15 vuodeksi lupapäätöksen lainvoimaiseksi tulemisesta rakennuskiven louhintaan sekä sivukiven varastointiin ja murskaukseen Rautalammilla sijaitsevilla Mustikkamäen tilalla 686-408-12-22 ja Vornankosken tilalla 686-408-12-77.

Toiminnan järjestäminen on osoitettu hakemuksen täydennyksen 2.3.2015 liitteenä olevassa 18.2.2015 päivätyssä asemapiirroksessa (1:4 000). Louhinnan suurin ottosyvyys on 34 metriä ja alin ottotaso $N_{60} + 140$ metriä. Sivukiven läjitysalueen korkein taso on $N_{60} + 151$ metriä. Otettava kivimäärä on enintään 550 000 m³, josta poiskuljetettavaa rakennuskiveä on noin viidennes ja muu pääosin alueelle jäävää sivukiveä. Sivukiven kaivannaisjätealueen sijainti ja korkeusasema on osoitettu maa-ainesten ottosuunnitelman 16.9.2013 liitekartassa (kartta 10v, 1:4 000) ja poikkileikkausprofiilissa B-B (kallionpinta 10v, 1:2 000). Toiminta-alueen jälkihoito ja lopputilanne on osoitettu maa-ainesten ottamissuunnitelman 16.9.2013 liitteenä olevassa jälkihoitosuunnitelmassa.

Aluehallintovirasto on hylännyt hakemuksen toiminnan aloittamiseksi ennen päätöksen lainvoimaiseksi tulemistä.

Päätökseen on liitetty seuraavat lupamääräykset:

Yleinen ympäristönsuojelu

1. Tuotannosta vastaavan henkilön ja hänen sijaisensa yhteystiedot ja niissä tapahtuneet muutokset on ilmoitettava Pohjois-Savon ELY-keskukselle ja Rautalammin kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.
2. Ulkopuolisten pääsy toiminta-alueelle on estettävä aitauksin ja merkinnöin.
3. Räjähdyksistä sekä murskausjakson aloittamisesta ja kestosta on ilmoitettava ennakkoon Pohjois-Savon ELY-keskukselle, Rautalammin kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja alle 700 metrin etäisyydellä sijaitsevien, vakituiseen tai loma-asumiseen käytettävien kiinteistöjen omistajille.

Toiminta-ajat

4. Toiminnassa on vältettävä tarpeetonta häiriötä. Ympäristöön häiriötä aiheuttavaa toimintaa ei saa olla viikonloppuisin eikä arkipyhinä. Melua ja pölyä aiheuttavaa toimintaa saa olla arkipäivinä seuraavina aikoina:

- poraaminen 7:00-21:00
- räjäytykset 8:00-18:00
- rikotus 8:00-18:00
- murskaaminen kello 7:00-22:00
- kuormaaminen ja kuljetus 6:00-22:00

Sivukiven rikotusta ja murskausta ei saa tehdä 15.6.-15.8. välisenä aikana.

Kuivatusvesien keräily, käsittely ja johtaminen

5. Ulkopuolisten vesien pääsy toiminta-alueelle on estettävä reunaojituksella.
6. Toiminta-alueen kuivanapitovedet sekä porauksessa ja sahauksessa muodostuvat jätevedet on keräiltävä ja johdettava selkeytysaltaiden kautta. Selkeytysaltaissa käsitelty vesi on johdettava pintavalutuksen kautta ympäristöön. Vesien pääsy suoraan ympäristön ojiin tai vesistöihin on estettävä.

Vesien käsittelyä koskeva yksityiskohtainen rakentamissuunnitelma on toimitettava Pohjois-Savon ELY-keskuksen tarkastettavaksi ennen rakennustöiden aloittamista.

7. Selkeytysaltaiden ja pintavalutuksen toimivuutta ja selkeytysaltaan täyttymistä on seurattava säännöllisesti. Tarvittaessa vesien käsittelyä on tehostettava kiintoaineen vesiin pääsyn estämiseksi. Selkeytysaltaisiin kertynyt kiintoaine on poistettava säännöllisesti.

Päästöt ilmaan

8. Toiminnasta aiheutuvaa pölyämistä on tarkkailtava silmämääräisesti ja ehkäistävä jatkuvasti. Murskauslaitteisto ja muut häiriötä toiminta-alueen ulkopuolelle aiheuttavat toiminnot ja tuotantolaitteet on sijoitettava ja tarvittaessa suojattava pölyn leviämisen vähentämiseksi. Poraukseen ja kiven irrotukseen käytettävät laitteet on varustettava pölyn talteenottolaittein. Talteen otetun pölyn leviäminen ympäristöön on estettävä.

9. Hajapölypäästöjä on rajoitettava muun muassa liikenneväylien sekä louhos- ja läjitysalueiden suunnitelmallisella pölyn sidonnalla ja toimintatapoja kehittämällä. Toiminta-alueiden ja asutuksen väliin jäävä puusto on mahdollisuuksien mukaan säilytettävä.

Melu

10. Melulähteet on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava toiminta-alueen alimmalle kohdalle ja poispäin asutuksesta. Melun leviämistä asuin- ja loma-asuntokiinteistöjen suuntaan on vähennettävä käyttämällä meluesteinä louhoksen seinämiä sekä raaka-aine-, pintamaa- ja sivukivivarastokasoja.

Murskauslaitoksen esimurskaimen syöttösuppilon ja pääseulan tulee olla kumitettuja ja kiviaineksen putoamiskorkeus on säädettävä mahdollisimman pieneksi.

11. Toiminnasta aiheutuva melutaso ympäristössä (A-painotettu ekvivalenttitaso L_{Aeq}) ei saa ylittää seuraavia arvoja:

	kello 7-22	kello 22-7
Asumisessa käytettävät piha-alueet	55 dB	50 dB
Loma-asumisessa käytettävät piha-alueet	45 dB	40 dB

Jos melu on iskumaista tai kapeakaistaista, mittaus- tai laskentatulokseen lisätään 5 dB ennen sen vertaamista edellä mainittuun arvoon.

12. Toiminnan lähtömelutasot ja melutasot toiminta-alueen lähimmillä asuinpaikoilla on selvitettävä mittaamalla ensimmäisen kerran viimeistään kahden viikon kuluttua louhintatyön alkamisesta ja ensimmäisen murskausjakson aikana. Suunnitelma mittausjärjestelyistä ja -ajankohdasta on toimitettava Pohjois-Savon ELY-keskukselle ennen toiminnan aloittamista ja vähintään kuukausi ennen mittauksia.

Mittau tulokset ja niiden tulkinta sekä esitykset raja-arvojen saavuttamiseksi tarpeellisista meluntorjuntatoimenpiteistä ja täydentävistä mittauksista on toimitettava ELY-keskukselle ja Rautalammin kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kahden kuukauden kuluessa mittauksesta.

Kaivannaisjätteet

13. Toiminnassa on noudatettava 16.9.2013 päivätyn maa-ainesten ottosuunnitelman liitteenä olevaa kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmaa tämän määräyksen mukaisesti täydennettynä.

Toiminnassa muodostuvat hyödyntämiskelpoiset pintamaat on lajiteltava ja varastoitava toiminta-alueella erillään sivukivien läjitysalueelle pysyvästi sijoitettavista kaivannaisjätteistä niin, ettei niiden hyödyntämiskelpoisuus heikkene ja ne voidaan käyttää helposti toiminta-alueiden maisemoinnissa.

Mahdollisimman suuri osa syntyvästä sivukivestä on ohjattava hyötykäyttöön. Hyötykäyttöön ohjattavan sivukiven määrän tavoitteena tulee olla vähintään 30 prosenttia koko toiminta-aikana kertyvästä sivukivimäärästä.

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmaan on sisällytettävä suunnitelma sivukivialueen turvallisuuden varmistamisesta ja viimeistelystä niin, että alueella tehtävät työt valmistuvat viiden vuoden kuluessa ottamistoiminnan päättymisestä.

Jätehuoltosuunnitelman sisältöä on arvioitava ja sitä on tarvittaessa tarkistettava viiden vuoden kuluessa tämän päätöksen lainvoimaiseksi tulosta. Arvioinnista on ilmoitettava ELY-keskukselle.

Jos kaivannaisjätteen määrä tai laatu tai sen käsittely- ja hyödyntämismahdollisuudet poikkeavat olennaisesti suunnitelmassa esitetystä, on suunnitelma päivitettävä ajantasaiseksi. Päivitetty suunnitelma on toimitettava ELY-keskukselle muutoksen olennaisuuden ja luvan muutostarpeen arvioimiseksi.

Jätehuolto

14. Toiminnassa muodostuvat jätteet on ensisijaisesti pyrittävä toimittamaan hyötykäyttöön. Ne on kerättävä, lajiteltava, varastoitava asianmukaisesti ja toimitettava jatkokäsiteltäväksi paikkaan, jolla on lupa vastaanottaa kyseisiä jätteitä.

15. Käyttökelvottomat räjähdystarvikkeet ja niiden puhdistamattomat päällykset on hävitettävä räjähteitä koskevien vaatimusten mukaisesti.

16. Vaaralliset jätteet (aiemman lainsäädännön mukaiset ongelmajätteet) on lajiteltava erikseen ja varastoitava niin, että niistä ei aiheudu vaaraa. Luovutettaessa vaarallisia jätteitä ne on pakattava tiiviiseen ja jätteen vaaraominaisuuksilla merkittyyn pakkaukseen. Vaarallisten jätteiden siirroista on laadittava siirtoasiakirja.

17. Kaikista toiminnassa syntyvistä jätteistä on pidettävä kirjaa, josta ilmenee jätteiden määrä, laatu, alkuperä sekä toimitusaika ja -paikka. Vaarallisen jät-

teen siirtoasiakirja tai sen jäljennös on säilytettävä vähintään kolmen vuoden ajan. Kirjanpitoa on säilytettävä vähintään kuusi vuotta.

Varastointi

18. Polttoaineiden ja muiden ympäristölle haitallisten aineiden varastointi-, käyttö- ja purkupaikat on rakennettava siten, että mahdolliset vuodot eivät pääse leviämään ympäristöön eivätkä imeytymään maaperään. Sama koskee koneiden huolto- ja tankkauspaikkoja. Rakenteiden kuntoa on seurattava säännöllisesti ja mahdolliset viat korjattava viivytyksettä.

Paikallaan pysyvien polttoainesäiliöiden on oltava kaksivaippaisia tai valuma-altaalla varustettuja. Polttoaineiden varastosäiliöt on varustettava ylitäytön- ja laponestolla.

Polttoaineiden käsittelyalueiden välittömässä läheisyydessä on oltava imeytysmateriaalia, jonka avulla vuodot ja valumat voidaan kerätä talteen.

Häiriötilanteet ja muut poikkeukselliset tilanteet

19. Onnettomuus- ja häiriötilanteita varten toiminta-alueella on oltava riittävästi alkusammutus- ja vuotojen torjuntakalustoa. Toiminnanharjoittajan on ryhdyttävä viipymättä onnettomuuden tai häiriötilanteen edellyttämiin torjunta- tai korjaustoimiin ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi ja haitallisten ympäristövaikutusten vähentämiseksi.

Tavanomaisesta toiminnasta poikkeavista ympäristön kannalta merkittävistä häiriöistä ja onnettomuuksista on ilmoitettava viipymättä Pohjois-Savon ELY-keskukselle ja Rautalammin kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Tarkkailu- ja raportointi

20. Toimintaa ja sen vaikutuksia ympäristöön on tarkkailtava hakemuksessa esitettyjen käytäntöjen mukaisesti, tarkennettuna tämän määräyksen mukaisesti.

Tarkkailusta on laadittava tarkkailuohjelma, joka on toimitettava Pohjois-Savon ELY-keskukselle tarkastettavaksi ja tiedoksi Rautalammin kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle hyvissä ajoin ennen toiminnan aloittamista. Tarkkailuohjelmaan voidaan tehdä ELY-keskuksen hyväksymiä muutoksia.

Toiminnan käyttötarkkailussa on pidettävä kirjaa

- päivittäisistä toiminta-ajoista, työvaiheista ja tuotantomääristä (rakennus- ja sivukivi eriteltyinä),
- hyötykäyttöön toimitetun sivukiven määrästä ja toimituspaikoista,
- polttoaineiden käyttömääristä,
- muodostuneista jätteistä ja niiden toimittamisesta käsittelyyn,
- pölynpoistolaitteiden huolloista,
- selkeytysaltaan tyhjennyspumppauksesta ja altaan toimivuudesta,
- ympäristön tilan tarkkailusta,
- mahdollisista poikkeavista päästöistä tai melu- tai pölyilmoituksista ja niiden

johdosta tehdyistä korjaavista toimenpiteistä,
- muista ympäristön tilaan liittyvistä havainnoista.

Vesienkäsittelyn tehokkuutta on tarkkailtava seuraamalla selkeytysaltaille tulevan ja sieltä lähtevän vedenlaatua päivittäin silmämääräisesti ja vuosittain tyhjennyspumppauksen yhteydessä otettavilla vesinäytteillä. Näytteistä on määritettävä ainakin: kiintoaine, sameus, kokonaisfosfori, kokonaistyyppi, nitraattityppi, sähkönjohtavuus ja kemiallinen hapenkulutus (COD_{Mn}).

Vesistötarkkailussa on alueelta pois johdettavien vesien purkusuunnassa lähimmän järven (Mustikainen) vedenlaatua selvitettävä ennen toiminnan aloittamista järven syvimmästä kohdasta pintavedestä (pinta-1 m) ja pohjasta (pohja-1 m) otettavilla vesinäytteillä. Näytteistä on määritettävä ainakin: lämpötila, happi, sähkönjohtokyky, alkaliniteetti, happamuus (pH), väri, sameus, kiintoaine, kemiallinen hapenkulutus (COD_{Mn}), kokonaistyyppi, nitraatti- ja nitriittityppi ja kokonaisfosfori.

Vesienkäsittelyn tehokkuuden tarkkailua ja vesistötarkkailua on lisättävä toiminnan aikana, jos tämä on tarpeen päästön tai pilaantumisen selvittämiseksi.

Pohjaveden pinnankorkeutta on tarkkailtava hankealueelle asennettavasta tarkkailuputkesta vuosittain. Pohjaveden laatua on tarkkailtava pohjaveden tarkkailuputkesta kerran vuodessa otettavalla näytteellä, mistä on määritettävä ainakin: haju, maku, sameus, väri, happamuus (pH), sähkönjohtavuus, rauta, mangaani, ammonium, Escherichia coli- ja koliformiset bakteerit. Pohjaveden korkeuden ja laadun tarkkailu on aloitettava ennen toiminnan aloittamista.

Tarkkailujen ja mittauksen tulokset on toimitettava niiden valmistuttua sekä yhteenveto toiminnasta ja sen tarkkailusta on toimitettava vuosittain helmikuun loppuun mennessä ELY-keskukselle ja Rautalammin kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Toiminnan lopettaminen

21. Luvan saajan on toimitettava viimeistään kuusi kuukautta ennen toiminnan lopettamista Pohjois-Savon ELY-keskuksen tarkastettavaksi toiminnan lopettamista koskeva suunnitelma. Tarvittaessa luvan saajan on pantava aluehallintovirastossa vireille hakemus ympäristönsuojelulain 94 §:ssä tarkoitetun toiminnan lopettamista koskevan määräyksen antamiseksi.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Uolevi Ruhanen ja asiakumppanit ovat vaatineet, että Itä-Suomen aluehallintoviraston päätös kumotaan ja että lupahakemus hylätään. Toissijaisesti heidän on katsottava vaatineen, että asia palautetaan aluehallintovirastolle uudelleen käsiteltäväksi ja kuulutettavaksi. He ovat vaatineet, että Mustikkamäkeen sijoitettavalle pysyvän murskaamon toiminnalle haetaan erillinen ympäristölupa. Ympäristövaikutusten arviointi sekä lepakko- ja liito-oravaselvitykset tulee tehdä Mustikkamäen alueella. Yhtiön tulee selvittää, miten ja mihin valumavedet johdetaan ja mitä vesiä toiminnassa käytetään. Yhtiön tulee myös selvittää, onko louhinta- tai sivukiven läjitysalueella lähteitä. Lähiympäristössä olevien pienten lampien veden laatu tulee luvan hakijan toimesta ja kustannuksella tut-

kia ja tutkimustulokset tulee toimittaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Mikäli lupaa ei kumota, toiminta voidaan sallia kello 7.00 – 18.00. Haettua toimintaa ei saa aloittaa, ennen kuin ympäristölupa on lainvoimainen.

Muutoksenhakijat ovat viitanneet kaikkiin aiemmin antamiinsa lausuntoihin, muistutuksiin ja mielipiteisiin sekä esittäneet, että hallinto-oikeuden tulee ottaa ne asiassa huomioon.

Muutoksenhakijat ovat esittäneet muun muassa, että aluehallintoviraston on annettava uusi kuulutus Euro Granit Oy:n ympäristölupahakemuksesta, koska hakijan hakemuksen sisältöä on muutettu monta kertaa eri hakemuksin ja täydennyksin sekä koska hakemus ja hakemuksesta kuuluttaminen ovat olleet osittain virheellisiä.

Euro Granit Oy on hakenut kahdella eri ympäristölupahakemuksella ympäristölupaa kallion louhintaan ja rakennuskiven irrotukseen. Ensimmäinen ympäristölupahakemus on viranomaisen merkintöjen mukaan tullut vireille 27.7.2011 ja toisen ympäristölupahakemuksen hakija on päivännyt 28.9.2011. Hakija on muuttanut hakemustaan esittämällä uuden maa-ainesten ottamissuunnitelman. Lisäksi Euro Granit Oy on täydentänyt hakemusta useita kertoja. Vuonna 2015 Euro Granit on jälleen jättänyt ympäristölupahakemuksen, joka on sisältänyt aiemman käsittelyn asiakirjat ja uuteen käsittelyyn liittyviä Vaasan hallinto-oikeuden päätöksessään vuonna 2014 edellyttämiä täydennyksiä. Vuonna 2015 aluehallintovirasto on kuuluttanut ympäristönsuojelulain mukaisen lupahakemuksen. Valituksenalaisessa päätöksessään todetaan, että hakija on antanut vastineensa lausuntoihin ja muistutuksiin asian ensimmäisen käsittelyn yhteydessä 1.3.2012 samalla muuttaen hakemustaan sekä uuden käsittelyn yhteydessä 29.7.2015.

Muutoksenhakijoilla ei ole tietoa siitä, mitä lupaa ja mihin Euro Granit Oy on nyt hakemassa ja mitä Mustikkamäessä aiotaan tehdä. Euro Granit Oy:n ympäristölupahakemus tulee kuuluttaa kokonaan uudelleen ja lupahakemukseen tulee liittää selkeästi ne asiakirjat, joiden perusteella Euro Granit Oy on lupaa hakemassa, jotta kaikki lähiympäristön asukkaat saisivat todellisen tiedon lupahakemuksesta ja sen sisällöstä.

Euro Granit Oy:n ja Janne Jalkasen 23.9.2011 sekä Euro Granit Oy:n ja Antti Jalkasen 19.9.2011 tekemät vuokrasopimukset määrittelevät maa-ainesten ottamistoiminnassa syntyvälle sivukivelle omistajaksi vuokranantajat. Vuokranantajat haluavat itse harjoittaa murskaustoimintaa. Vaikka vuokralaisellakin on oikeus hyödyntää sivukiveä maksamalla 1,5 euroa/m³, on vuokraajilla vuokrasopimusten mukaan kuitenkin oikeus halutessaan hyödyntää vähintään puolet louhinnassa syntyvästä sivukivestä. Kun pois vietävälle sivukivelle on asetettu noin suuri hinta, jonka lisäksi tulevat kulut lohkarekoon ampumisesta pienemmäksi, iskuvasaroinnista, murskaamisesta ja kuljetuksesta, muodostuu murskeen hinta niin korkeaksi, ettei sen myyminen enää ole markkinoilla mahdollista. Vuokrasopimusten sisällöstä voi päätellä, että tarkoituksena on varastoida kaikki sivukivi hakemuksessa tarkoitettulle toiminta-alueelle ja harjoittaa sivukiven murskausta Jalkasten toimesta. Aluehallintovirasto on virheellisesti kuuluttanut lupahakemuksen, jonka mukaan Euro Granit Oy hakee lupaa sivukiven varastointiin, murskaukseen ja murskeen poiskuljetukseen.

Valituksenalaisen päätöksen mukaan se on voimassa 15 vuotta lainvoimaiseksi tulemisesta. Päätöksessä todetaan, että ympäristöluvan voimassaoloaika mahdollistaa sivukiven murskaamisen vielä ottamistoiminnan päätyttyä luvan voimassaoloajan, mikä tukee jätteen hyötykäyttötavoitetta. Kun ympäristöluvan hakijalle ottamisalueen vuokranneet maanomistajat ovat innokkaita pitämään vaarallisen ja maisemaa rumentavan sivukivivuoren kokonaisuudessaan sellaisenaan käyttökelpoisena, tarkoittaa tämä ympäristön asukkaiden kannalta ikuisesti naapurissa olevaa murskeasemaa. Aluehallintoviraston kuulutuksessa 7.5.2015 on muun muassa ilmoitettu, että 10 vuoden toiminta-aikana otetaan 550 000 m³ rakennuskiveä. Aluehallintoviraston kuulutuksen perusteella saa sen käsityksen, että ympäristölupaa haetaan 10 vuoden ajalle eikä 15 vuodeksi murskeaseman pitämiseen. Asiassa on tapahtunut menettely- ja kuulemisvirhe, minkä vuoksi asia on palautettava aluehallintovirastolle.

Monelta eri suunnalta katsottuna kaunis maisema turmeltuisi, jos Mustikkamäen laki saataisiin louhia. Mustikkamäki on osa suurempaa maisemallisesti erottuvaa ja näkyvää yhtenäistä vuorijonoa. Tällaista maisemakuvaa ei saa turmella maa-ainesten ottamisen johdosta. Luontoselvitys ei anna todellista kuvaa alueen kauniista maisemista.

Rautalammin kunnan vaellus-, ratsastus- ja moottorikelkkareitit kulkevat Mustikkamäen pohjoispuolitse vuorijonoa myötäillen. Vaeltajille on merkitty reitti Etelä-Konneveden kansallispuistoon ja Kalajan vuorelle saakka. Muutoinkin vuorijono on lähialueen asukkaiden suosimaa ulkoilu- ja marjastusaluetta. Vuorijonon koko alue tulisi perustaa luonnonsuojelulain 32 §:n mukaiseksi maisema-alueeksi. Mustikkamäen päällä kulkee yli 200 vuotta vanha postitie. Mustikkamäen viereisessä Kilpimäessä sijaitsee yksi kulttuurihistoriallisesti arvokkaista Struven ketjun näköalapististä, josta louhimohanke näkyisi. Struven kolmiomittausketju liitettiin Unescon maailmanperintöluetteloon vuonna 2005. Osa ketjun pisteistä on merkitty suoraan Unescon maailmanperintöluetteloon, mutta myös muut pisteet on suojeltu kunkin maan kansallisten säännösten mukaan. Opetus- ja kulttuuriministeriön mukaan museovirasto on suojellut Kilpimäen pisteen muinaismuistolain nojalla.

Asiakirjojen mukaan näyttää siltä, ettei aluehallintovirastokaan usko sivukiven hyödyntämisen mahdollisuuksiin. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kokemuksen mukaan rakennustuotannossa jopa yli 90 % louhitusta rakennuskivestä voi jäädä sivukiveksi. Ympäristövaikutusten kannalta on oleellista, miten sivukivi saadaan hyödynnettyä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tavoitteena on, että vähintään 30 % sivukivestä ohjattaisiin hyötykäyttöön.

Mustikkamäen lakialueen avokallioisia ominaispiirteitä ei saa muuttaa kallio-perän louhinnalla. Nämä alueet ovat luontotyyppiltään arvokkaita. Mustikkamäessä mahdollisesti esiintyviä harvinaisia kasveja ei tiettävästi ole tarkemmin tutkittu. Läheisestä Mustikkavuoresta on löytynyt harvinainen pahtarikko. Mustikkamäki on metsojen ja teerien vakituista oleskelu- ja pesimisaluetta. Metso on voimassa olevassa uhanalaisluokituksessa arvioitu silmälläpidettäväksi lajiksi ja kuuluu Suomen vastuulajeihin sekä lintudirektiivin liitteen I lajeihin. Kaikki Suomessa tavattavat lepakkolajit kuuluvat luonnonsuojelulain 49 §:ssä tarkoitettuihin EU-luontodirektiivin liitteessä IV (a) mainittuihin eläinlajeihin, joiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentäminen on kielletty. Mustikkamäen ympäristön asukkaat ovat tehneet runsaasti lepakkoha-

vainoja. Koska Mustikkamäen pohjoisreunassa on kaksi jyrkännettä ja vanha louhosalue, on syytä olettaa lepakoiden oleskelevan myös siellä. Hakemuksessa tarkoitettulla alueella ei ole tehty lepakkoselvitystä. Myöskään Mustikkamäen lähiympäristön asukkaiden liito-oravahavaintoja ei ole selvitetty. Mustikkamäen ympäristö on lähteiden, purojen ja pysyvän vedenjuoksu-uoman muodostavien norojen sekä pienten lampien, rotkojen ja kurujen välitöntä lähiympäristöä.

Vaikka Mustikkamäki on Pohjois-Savon maakuntakaavassa merkitty kiviainesten ottoalueeksi, maakuntakaavan selvityksen mukaan ottoalue rajataan seutukaavassa osoitettua pienemmäksi Geologian tutkimuskeskuksen (GTK) esittämän rajauksen mukaisesti. Kyseinen osa mäestä on verraten matalaa, eikä se näy ympäristöön. Tämä rajausta tarkoittaa käytännössä sitä pientä aluetta Mustikkamäessä, jolla on ollut vanhaa louhintatoimintaa. Lisäksi tutkimustuloksissa mainitaan alueen kivilaaduksi granodioriitti.

Hakemuksessa tarkoitettun alueen välittömässä läheisyydessä on viisi pientä lampea, joista osasta ympäristön asukkaat ottavat juomavetensä. Rautalammin kunta mainitsee alueen kuvauksessa, että noin kilometrin säteellä louhimosta olisi noin 10 asukasta. Tämä on virheellinen tieto. Alueella on enemmän vakituksia asukkaita ja vapaa-ajan asukkaita. Kilometrin säteellä on myös asukkaita, jotka ottavat juomavetensä joko lähialueen pienistä järvistä ja lammista tai omista kaivoistaan. Kun toimintaa harjoitettaisiin Mustikkamäen lakialueella, pääsisivät toiminnassa käytetyt vedet, pölyämisen pienentämiseen käytetty suolaus- ja muu jäte, käymäläjätteiden kompostointivalumat, räjähdysaineen jäämät, polttonesteiden valumat sekä pinta- ja valumavedet valumaan suoraan joidenkin lähiympäristön asukkaiden juomaveteen. Pohjavesikin saattaisi pilaantua. Suunnitelmaa siitä, mistä louhoksen kasteluvedet otetaan, ei ole.

Alueen pintavesien valuminen normaaliin vedenkiertoon aiheuttaa huolta ympäristön asukkaissa. Lupahakemuksessa ei ole todellisuuteen pohjautuvaa suunnitelmaa valumavesien johtamisesta maastoon. Pintavesien pumppaamis- ja valutussuunnitelmat sekä louhittavaa ja läjitettävää aluetta koskevat selvitykset ja tutkimukset ovat puutteellisia. Toiminnalla aiheutettaisiin ympäristön asukkaille terveydellistä vaaraa.

Räjäytykset olisivat ympäristölle ennalta-aavistamatonta, äkillisiä ja arvaamattomia sekä erittäin häiritseviä. Räjäytysmelu on terveydellisesti vaarallista. Ilo-mäen tilalle tuodaan muualta tammahevosia rauhallisiin oloihin varsomaan. Louhintatoiminta tekisi tämän mahdolliseksi. Naapuritilallakin on hevostointia. Lisäksi Mustikkamäen lähimmän eteläpuolisen kiinteistön omistaja tekee epäsäännöllistä vuorotyötä. Suoraan Mustikkamäen pohjoispuolella on vakituinen asuinpaikka. Toiminta on sijoitettu liian lähelle asutusta. Kalliokivianeksien louhinta, paloittelu, poiskuljetus, sivukiven varastointi, murskaus ja murskeen poiskuljetus aiheuttavat infraääntä, joka kantautuu peruskallion kautta satojenkin kilometrien päähän. Toiminnassa syntyisi melua useista eri lähteistä. Impulssimaisuus lisää melun haitallisuutta. Asiassa ei ole tiedossa, millainen murskauslaitos tulisi olemaan ja mitä muuta kalustoa luvan hakija aikoo käyttää. Päätöksen mukaan melulähteet on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava toiminta-alueen alimmalle kohdalle ja pois päin asutuksesta. Tämä ei voi toteutua, koska kaikki toiminta tulisi olemaan Mustikkamäen lakialueella. Laelta melu kulkeutuisi esteettä joka suuntaan. Asuin- ja loma-asuntokiinteis-

töjä on Mustikkamäen joka puolella. Meluvallin vaikutuksia ei voida ottaa minkään kiinteistön osalta huomioon, koska kaikki toiminta tapahtuisi korkealla avoimella mäellä. Hakemus perustuu teoreettisiin laskelmiin. Lisäksi se on harhaanjohtava, puutteellinen, puolueellinen ja virheellinen sekä kelpaamaton lupaharkinnan perusteeksi. Asukkaille aiheutuisi kohtuutonta haittaa.

Toiminnassa syntyvä pöly vaarantaa naapurikiinteistöjen ja lähiympäristön asukkaiden terveyden. Pölyn ja muiden saasteiden leviämistä ei ole riittävästi otettu huomioon. Työkoneiden aiheuttamia ilmanpäästöjä ei ole mallinnettu lainkaan. Myös tärinän vaikutus olisi tullut ottaa huomioon.

Sivukivi- ja muut läjityskasat aiheuttaisivat haittaa ja vaaraa. Alueen kivilaa- dusta ei ole varmaa tietoa. Tonaliitti kuuluu happamiin magmakiviin. Vanadii- nin osalta pima-kynnysarvo ylittyy. Vanadiini on raskasmetalli. Kukaan ei pys- ty tarkasti etukäteen tietämään, mitä vaikutuksia tällä on ympäristöön ja ihmi- siin. Suuri sivukivikasa olisi ruma ja vaarallinen. Sivukiven hyödyntäminen on kustannustensa vuoksi epätodennäköistä. Rautalammilla on nykyiselläänkin riittävästi mursketta tarjolla turvaamaan seudun tarpeen.

Luvan hakijan mukaan toiminnan päätyttyä alue palautuu metsätalouskäyt- töön. Luvan hakijalla ei kuitenkaan ole aikomusta tehdä maisemointia. Asiassa on jäänyt epäselväksi, kuinka yli 20 metriä korkea ja isokokoisista lohcareista kasattu yli viiden hehtaarin alue metsittyy luontaisesti. On käsittämätöntä, että aluehallintovirasto ei käytännössä ole vaatinut maisemointisuunnitelmaa eikä vakuuksia. Yhtiön esittämä jälkihoitosuunnitelma on ollut puutteellinen. Asia- sa on jäänyt epäselväksi, onko louhosalueelta kantatielle tulevan tien liittymän turvallisuutta arvioitu. Myös toiminta-ajat ovat jääneet epäselviksi.

Toiminta aiheuttaisi terveydellistä haittaa ympäristön asukkaille, haittaa luon- nolle, ympäristön yleisen viihtyisyyden ja virkistyskäyttömahdollisuuden vä- hentymistä, vahinkoa ja haittaa omaisuuden käytölle ja yksityistä edun louk- kausta.

Toiminnalle ei tule myöntää aloittamislupaa.

Asian käsittely hallinto-oikeudessa

Itä-Suomen aluehallintovirasto on ilmoittanut, että sillä ei ole lausuttavaa vali- tuksen johdosta.

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luon- nonvarat -vastuualue (ELY-keskus) on antamassaan vastineessa katsonut, että ainoa ympäristöluvan heikkous on sivukivialueen maisemointiin liittyvissä määräyksissä. Ympäristöluvan mukaan kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitel- maan on sisällytettävä suunnitelma sivukivialueen turvallisuuden varmistami- sesta ja viimeistelystä niin, että alueella tehtävät työt valmistuvat viiden vuo- den kuluessa ottamistoiminnan päättymisestä. Varsinaista määräystä siitä, että sivukivialue tulee maisemoida maa-aineksilla, ei ole annettu, vaikka määräyk- sen perusteluissa todetaan, että kiviaineksen jättäminen sivukivien läjitys- alueille ilman maisemointitoimenpiteitä ei ole ympäristönsuojelun ja turvalli- suuden kannalta hyväksyttävää. Kuitenkaan maisemointitoimenpiteiden var- mistamiseksi ei ole määrätty vakuutta. ELY-keskuksen tietojen mukaan myös-

kään maa-ainesluvassa ei ole määrätty vakuutta sivukivialueen osalta. ELY-keskus on katsonut, että ilman vakuutta valvontaviranomaisen on mahdotonta varmistaa maisemointitoimenpiteiden tekemistä. Tällä hetkellä ei ole tietoa siitä, millainen suunnitelma sivukivialueen turvallisuuden varmistamisesta ja viimeistelystä tulee olemaan.

Tervon kunnan ympäristöterveyspalvelut on antanut vastineen.

Rautalammin kunnalle ja Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaiselle on varattu tilaisuus antaa vastine valituksen johdosta. Vastineita ei ole annettu.

Uolevi Ruhanen ja asiakumppanit ovat pyynnöstä toimittaneet lisäselvitystä eräiden muutoksenhakijoiden valitusoikeudesta.

Rautalammin ympäristölautakunta on antamassaan vastineessa esittänyt muun muassa, että luvasta on kuulutettu asianmukaisesti. Sivukiven hyödyntämisestä on annettu lupamääräyksiä myös maa-ainesluvassa. Ympäristöluvassa on käsitelty sivukiven murskausta ympäristölupaa koskevien säädösten perusteella luvan voimassa ollessa. On selvää, että sivukiven hyödyntäminen vaatii pidemmän ajanjakson kuin ympäristöluvan voimassaoloajan. Ympäristöluvan voimassaolon päätyttyä tuleekin se uusia niiltä osin kuin toiminta alueella jatkuu. Toiminta voi tällöin sisältää rakennuskiven irrotusta ja/tai sivukiven hyödyntämistä. Maisemakuvaan liittyvät asiat tulee käsitellä maa-ainesluvan yhteydessä. Hanke ei ole laajuudeltaan sellainen, että ympäristövaikutusten arviointi tulisi suorittaa. Lupamääräysten mukaisia toiminta-aikoja noudattamalla laitos ei aiheuta lähiympäristölle kohtuutonta haittaa. Vaatimus omasta ympäristöluvasta niille toiminnoille, joita ei ole tässä ympäristöluvassa käsitelty, on asiallinen.

Euro Granit Oy on antamissaan vastineissa esittänyt Uolevi Ruhasen ja asiakumppaneiden valituksen hylkäämistä.

Mikäli toiminta saa ympäristöluvan ja lupakauden jälkeen esiintymässä on vielä kannattavasti louhittavaa tai rakennuskivenä hyödynnettävää varantoa, toimittaa yhtiö uudet maa-aineslupa- ja ympäristölupahakemukset. Samalla on perusteltua hakea ympäristölupaa myös sivukiven murskaukselle samoilla reunaehdoilla kuin esillä olevassa ympäristölupahakemuksessa. Euro Granit Oy:n päätoimintona on rakennuskiven louhinta. Sivukiven hyödyntämisen on kuitenkin hyvä olla mahdollista. Tästä syystä se on perusteltua kirjoittaa osaksi toimintasuunnitelmaa ja saada se näin lupaharkinnan piiriin. Maanomistajat eivät harjoita alueella maa-aineslain mukaista toimintaa eivätkä kiven murskausta. Luontoselvityksen mukaan alue ei sisällä erityisiä suojeltavia luontoarvoja. Museovirastolla ei ole ollut huomauttamista hankkeesta. Struven ketjun mitauspisteeseen on etäisyyttä hankealueelta kilometri. Vaellus-, ratsastus- ja moottorikelkkareittiin etäisyyttä on noin 500 metriä. Toiminta ei pilaa pohjavettä eikä vesistöjä. Toiminta-alue ei sijaitse pohjavesialueella eikä alueelta oteta pohjavettä talouskäyttöön. Alueella ei ole lähteitä.

Tuotantoalueen vedet ovat saasteettomia luonnonvesiä ja niihin sekoittunut kiintoaines saostetaan kaksialtaisessa selkeytysaltaassa ennen niiden poisjohtamista alueelta koilliseen Mustikaisen lammen suuntaan. Louhimon pinta-ala on vain 3,5 % Mustikkamäen valuma-alueen pinta-alasta. Tukitoimintojen alue

mukaan lukien käsiteltävien vesien määrä on vain 6 % valuma-alueelle sata-vasta vedestä. Louhimon sadanta- ja sulamisvedet sekä timanttivaijerilouhin-nan käyttövesi valuvat tai ohjataan louhimon reunassa olevaan ojaan tai altaa-seen, mistä ne pumpataan tasausaltaaseen. Vaijerilouhinta käyttää vaijerin huuhteluun vettä, talviaikaan kuumaa höyryä tai käytössä on kuivasahaus. Käyttöveden määrä on keskimäärin 10 m³ työpäivässä. Kaikki alueen pintave-det pyritään ohjaamaan tasausaltaisiin ennen alueelta pois johtamista. Toimin-nassa tarvittava käyttövesi kerätään alueen sadantavesistä. Selkeytysaltaiden kivihienoainesliete varastoidaan niin, ettei se joudu pintavesien kuljettamaksi. Hienoaineskasan päälle levitetään tarvittaessa pölyämätöntä maa-ainesta.

Infraääniä ei toiminnoissa muodostu. Hankkeessa on tarkoitus pääsääntöisesti louhia kiveä timanttivaijerisauhauksena. Menetelmä tuottaa merkittävästi vä-hemmän pölyä verrattuna poraus-räjäytyslouhintaan. Sorateiden pölyämistä es-tetään kastelulla. Vaijerisauhauksen ja suhteellisen pienten räjähdysainemäärien vuoksi tärinää ei käytännössä muodostu ollenkaan. Tärinää muodostuu vain kookkaissa räjäytyksissä. Tärinän vaikutus jää kuitenkin käytetyillä enimmäis-räjähdysainemäärillä toiminta-alueelle. Toiminnanharjoittaja tekee katselmuk-set lähimmissä, noin 600 metrin etäisyydellä olevissa kiinteistöissä ennen toi-minnan käynnistymistä. Ympäristövaikutusten tarkkailua tehdään päivittäin. Toiminnan aiheuttaman melun leviämistä selvitetään melumittauksin viran-omaisen lupamääräysten ja ohjeiden mukaisesti, jos sen katsotaan olevan tar-peen. Ennen toiminnan aloittamista analysoidaan Mustikaisen lammen veden laatu.

Louhinnan sivutuotteena muodostuvan sivukiven varasto perustetaan pysyvä-lle, osin kallioiselle kivennäismaalle. Läjityksen reunojen muoto jätetään loi-veemmaksi kuin 1:2. Sivukivivarastokasan tilavuus on 880 000 m³. Varaston pinta-ala on noin viisi hehtaaria. Varastokasan korkeus on 10-20 metriä (+151 mpy) toiminnan päätyttyä (+N₆₀ järjestelmä). Sivukivijäte on samaa kiveä kuin päätuote. Sivukiven hyödyntämisen mahdollisuus on järkevää säilyttää ympä-ristöluvan mukaisesti viiden vuoden ajan louhinnan jälkeen, jolloin tiedetään, onko sivukivelle pysyvää markkinaa alueella. Mikäli sivukiveä ei ole pystytty hyödyntämään, Euro Granit Oy tekee maisemoinnin myöhemmin toimitetta-van tarkennetun maisemointisuunnitelman mukaan, niin kuin se on muun muassa maa-ainesluvassa määrätty. Sivukivivarasto on pitkäaikaisen murske-tuotannon varanto alueella. On resurssien tuhlausta peittää varanto maalla ja tehdä siitä käyttökelvoton. Kiviainesten tarve on jatkuvaa. Sivukivivarasto ei ole maisemahaitta tai turvallisuusriski. Mikäli kivimurskeelle ei ole kysyntää tai sitä ei ole kannattavasti tehtävissä, Euro Granit Oy tarkentaa kaivannaisjät-teen jätehuoltosuunnitelmaa tältä osin lupamääräysten mukaisesti. Jälkihoito-toimenpiteet on esitetty maa-ainesten ottosuunnitelmassa.

Ympäristöluvan voimassaolon aikana on tarkoitus suorittaa vaaditut jälkihoito-toimenpiteet. Sivukiveä on tarvittaessa mahdollisuus murskata vielä varsinais-en louhintatoimen jälkeenkin. Alueelle ei ole tarkoituksenmukaista perustaa pysyvää murskausasemaa. Mikäli kivimurskeelle on kysyntää ja toiminta on taloudellisesti kannattavaa, noin 30 % sivukiven kokonaismäärästä murskaa-miseen menee 10-15 päivää vuodessa.

Uolevi Ruhanen ja asiakumppanit ovat antamassaan vastaselityksessä vaati-neet, että luvan hakijan tulee asettaa vähintään 100.000 euron suuruinen maa-

aineslain 12 §:n 1 momentissa tarkoitettu vakuus, jos aloittamislupa myönnetään.

Merkinnät

Rautalammin ympäristölautakunta on 20.2.2014 § 17 tekemällään päätöksellä myöntänyt Euro Granit Oy:lle luvan maa-ainesten ottamiseksi Mustikkamäen tilalta 12:22 ja Vornankosken tilalta 12:77. Maa-aineslupa on voimassa kymmenen vuotta luvan lainvoimaiseksi tulemisesta. Itä-Suomen hallinto-oikeus on 6.5.2015 antamallaan päätöksellä numero 15/0142/3 hylännyt edellä mainittua maa-aineslupaa koskeneen valituksen. Korkein hallinto-oikeus on 27.1.2016 antamallaan päätöksellä taltionumero 235 hylännyt mainittua Itä-Suomen hallinto-oikeuden päätöstä koskeneen valituksen.

Hallinto-oikeudella on asiaa ratkaistaessa ollut käytettävissään Vaasan hallinto-oikeuden 3.10.2014 antaman päätöksen numero 14/0353/1 asiakirjat.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

1) Hallinto-oikeus ei tutki valitusta Antero ja Pirkko Flanderin, Lauri Piltosen, Vesa Kuikan, Pirjo Mecklinin, Jyrki Viklan, Katja Viklan sekä Markku Viklan osalta.

2) Hallinto-oikeus lisää uuden lupamääräyksen 13 a ja muuttaa lupamääräyksiä 4, 6 ja 10 sekä lupamääräyksen 13 ensimmäistä ja lupamääräyksen 20 neljättä kappaletta. Uusi lupamääräys ja muutetut lupamääräykset kuuluvat seuraavasti (*muutokset kursivilla*):

4. Toiminnassa on vältettävä tarpeetonta häiriötä. Ympäristöön häiriötä aiheuttavaa toimintaa ei saa olla viikonloppuisin eikä arkipyhinä. Melua ja pölyä aiheuttavaa toimintaa saa olla arkipäivinä seuraavina aikoina:

- poraaminen 7:00-21:00
- räjäytykset 8:00-18:00
- rikotus 8:00-18.00
- murskaaminen 7:00-22:00
- kuormaaminen ja kuljetus 6:00-22:00
- sivukivien kaato kaivannaisjätealueelle 7:00-18:00

Sivukiven rikotusta ja murskausta *sekä sivukivien kaatoa kaivannaisjätealueelle* ei saa tehdä 15.6.-15.8. välisenä aikana.

=====

6. Toiminta-alueen kuivanapitovedet sekä porauksessa ja sahauksessa muodostuvat jätevedet on keräiltävä ja johdettava *kahden yhteistilavuudeltaan vähintään 2 250 m³:n* suuruisen selkeytysaltaan kautta. Selkeytysaltaissa käsitelty vesi on johdettava pintavalutuksen kautta ympäristöön. Vesien pääsy suoraan ympäristön ojiin tai vesistöihin on estettävä. *Pintavalutuskenttä on rakennettava ja mitoitettava ottaen huomioon vesissä olevan hienoaineksen määrän ja laatu. Pintavalutuskentältä poistuvaa vettä on kyettävä tarkkailemaan.*

Vesien käsittelyä koskeva yksityiskohtainen rakentamissuunnitelma on toimitettava Pohjois-Savon ELY-keskuksen tarkastettavaksi *hyvissä ajoin* ennen louhinnan aloittamista.

== == == ==

10. Melulähteet on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava toiminta-alueen alimmalle kohdalle ja poispäin asutuksesta. Melun leviämistä asuin- ja loma-asuntokiinteistöjen suuntaan on vähennettävä käyttämällä meluesteinä louhoksen seinämiä sekä raaka-aine-, pintamaa- ja sivukivikasoja. *Porauksessa on käytettävä äänenvaimentimella varustettua porauslaitteistoa. Poraus on suoritettava louhospenkereen takana tai louhosseinämien suojassa. Sivukivien rikos ja murskaus on suoritettava louhoksen seinämien tai vastaavantasaisen muun meluesteen takana siten, että melun leviäminen estyy mahdollisimman tehokkaasti.*

Sivukivien sijoittaminen kaivannaisjätealueelle on toteutettava siten, että sivukivien kaadon aiheuttaman melun leviäminen koillisen ja idän suuntaan pystytään mahdollisuuksien mukaan estämään. Murskauslaitoksen esimurskaimen syöttösuppilon ja pääseulan tulee olla kumitettuja ja kiviaineksen putoamiskorkeus on säädettävä mahdollisimman pieneksi.

== == == ==

13. Kaivannaisjätteen jätealue on perustettava ja sitä on hoidettava siten, ettei jätealueesta aiheudu ympäristön pilaantumista toiminnan aikana tai sen jälkeen. Jätealue on poistettava käytöstä ja maisemoitava ympäristöön sopivaksi toiminnan loputtua. Sivukivien sijoittamisessa jätealueelle on otettava huomioon alueen myöhempi maisemointi. Toiminnanharjoittajan on esitettävä päivitetty jätehuoltosuunnitelma aluehallintoviraston hyväksyttäväksi ennen toiminnan aloittamista. Jätehuoltosuunnitelmaa laadittaessa on otettava huomioon erityisesti, mitä ympäristönsuojelulain 114 §:ssä ja kaivannaisjäteasetuksen 3, 4, 7, 8 ja 12 §:issä säädetään. Toiminnassa on noudatettava hyväksyttyä jätehuoltosuunnitelmaa tämän määräyksen mukaisesti täydennettynä.

== == == ==

13 a. Toiminnanharjoittajan on asetettava Pohjois-Savon ELY-keskukselle vakuus kaivannaisjätealueen käytöstä poistamiseksi ja jälkihoitoon liittyvien toimenpiteiden toteuttamiseksi. Vakuudeksi hyväksytään takaus, vakuutus tai pantattu talletus. Vakuuden antajan on oltava luotto-, vakuutus- tai muu ammattimainen rahoituslaitos, jolla on kotipaikka Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa. Toiminnanharjoittajan on tehtävä esitys vakuuden määrästä ja lajista Itä-Suomen aluehallintovirastolle, jonka on täydennettävä lupaa vakuuden osalta. Vakuus on oltava asetettuna ennen kuin jätettä ryhdytään sijoittamaan kaivannaisjätealueelle.

== == == ==

20.

== == == ==

Vesienkäsittelyn tehokkuutta on tarkkailtava seuraamalla selkeytysaltaille tulevan ja sieltä lähtevän veden laatua päivittäin silmämääräisesti ja vuosittain tyh-

jennyspumppauksen yhteydessä otettavilla vesinäytteillä. *Selkeytysaltaalta pintavalutuskentälle ja pintavalutuskentältä vesistöön johdettavan veden laatua on tarkkailtava kolme kertaa vuodessa.* Näytteistä on määritettävä ainakin: kiintoaine, sameus, kokonaisfosfori, kokonaistyyppi, nitraattityppi, sähkönjohdavuus ja kemiallinen hapenkulutus (COD_{Mn}).

= = = =

Hallinto-oikeus hylkää valituksen muilta osin.

Perustelut

1) Valitusoikeus

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 191 §:n 1 momentin mukaan valitusoikeus ympäristönsuojelulain nojalla annettuun päätökseen on muun muassa asianosaisella.

Kiinteistötietojärjestelmästä saatujen tietojen mukaan Antero ja Pirkko Flanderin omistama kiinteistö 686-408-26-78 sijaitsee noin 3,9 kilometrin etäisyydellä hakemuksessa tarkoitettuun alueesta. Väestötietojärjestelmän mukaan Lauri Piltonen, Vesa Kuikka, Pirjo Mecklin, Jyrki Vikla, Katja Vikla ja Markku Vikla eivät omista kiinteistöjä Rautalammilla, eivätkä he asu hakemuksessa tarkoitettun alueen lähiympäristössä.

Hallinto-oikeus on pyytänyt valituskirjelmän ensimmäiselle allekirjoittajalle Uolevi Ruhaselle 17.12.2015 lähetetyssä saantitodistuksin läheteessä selvittämään siinä mainittujen muutoksenhakijoiden valitusoikeuden varmistamiseksi, minkälaisia vaikutuksia luvan hakijan hakemuksen mukaisesta toiminnasta on heidän etuihinsa tai oikeuksiinsa tai esittämään muita asiaan vaikuttavia perusteita uhalla, että valitus voidaan heidän osaltaan muutoin jättää tutkimatta.

Uolevi Ruhanen on todennut hallinto-oikeudelle 29.1.2016 toimitetussa lisäselvityksessä muun ohella, että Lauri Piltonen on Ritva Piltosen poika ja että hänen kotikuntansa on muualla opiskelusta huolimatta Rautalampi. Vesa Kuikan ja Pirjo Mecklinin on ilmoitettu olevan Asta Kuikan lapsia ja Rautalammilla sijaitsevan jakamattoman kiinteistön osaomistajia. Jyrki Viklan, Katja Viklan ja Markku Viklan on ilmoitettu olevan Aune Viklan lapsia ja Rautalammilla sijaitsevan jakamattoman kiinteistön osaomistajia. Kiinteistöjen nimiä tai kiinteistötunnuksia ei ole ilmoitettu.

Hallinto-oikeus katsoo etäisyydet ja hakemuksen mukaisen toiminnan ympäristövaikutukset huomioon ottaen, että asia ei saata koskea mainittujen henkilöiden oikeutta tai etua siten, että heidät voitaisiin katsoa asianosaisiksi asiassa. Hallinto-oikeudelle toimitetussa lisäselvityksessä ei ole tuotu esille sellaisia seikkoja, joiden perusteella Antero ja Pirkko Flanderilla, Lauri Piltosella, Vesa Kuikalla, Pirjo Mecklinillä, Jyrki Viklalla, Katja Viklalla ja Markku Viklalla voitaisiin katsoa olevan asiassa valitusoikeus. Valitus on siten edellä mainittujen henkilöiden osalta jätettävä tutkimatta.

2) Pääasia

Kuuluttaminen

Ympäristönsuojelulain 44 §:n 1 momentin mukaan lupaviranomaisen on tiedotettava lupahakemuksesta kuuluttamalla siitä vähintään 30 päivän ajan toiminnan vaikutusalueen kuntien ilmoitustauluilla siten kuin julkisista kuulutuksista annetussa laissa (34/1925) säädetään. Kuulutus on julkaistava myös lupaviranomaisen internetsivuilla. Lisäksi kuulutuksen julkaisemisesta on ilmoitettava ainakin yhdessä toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai ilmoittaminen ole muutoin ilmeisen tarpeetonta. Kuulutus on annettava erikseen tiedoksi niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee.

Valtioneuvoston ympäristönsuojelusta antaman asetuksen (713/2014) 11 §:n 1 momentin mukaan lupahakemuksesta koskevasta kuulutuksesta on käytävä ilmi ainakin 1) asian luonne, 2) hakijan yksilöinti- ja yhteystiedot, 3) kuvaus toiminnasta, 4) toiminnan sijoittamispaikka, 5) tiedot olennaisista päästöistä ja syntyvistä jätteistä, 6) tieto asian ratkaisevasta viranomaisesta ja siitä, keneltä asiasta saa lisätietoja, 7) tieto siitä, missä ja mihin ajankohtaan asti hakemusasiakirjat pidetään nähtävillä, 8) tieto muistutusten ja mielipiteiden jättämisestä, 9) tieto mahdollisesta julkisesta kuulemistilaisuudesta ja 11) tieto siitä, sovelletaanko hankkeeseen ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Itä-Suomen aluehallintovirasto on päätöksellään 15.11.2012 nro 85/2012/1 myöntänyt hakijalle ympäristöluvan rakennuskiven louhinnalle sekä sivukiven varastoinnille ja murskaukselle Mustikkamäen kallioalueella Rautalammin. Vaasan hallinto-oikeus on päätöksellään 3.10.2014 nro 14/0353/1 kumonnut aluehallintoviraston päätöksen ja palauttanut asian aluehallintovirastolle uudelleen käsiteltäväksi. Euro Granit Oy on täydentänyt syksyllä 2011 tekemänsä ympäristölupahakemuksesta 2.3.2015 Itä-Suomen aluehallintovirastoon saapuneilla asiakirjoilla. Aluehallintovirasto on tiedottanut täydennetystä hakemuksesta kuuluttamalla siitä aluehallintoviraston internet-sivuilla ja Rautalammin kunnan ilmoitustaululla sekä lähettänyt hakemuskuulutuksen tiedoksi asianosaisille. Lupahakemuksesta koskeva ilmoitus on julkaistu Sisä-Savo -lehdessä. Kuulutuksessa 7.5.2015 on ilmoitettu, että hakemusasiakirjat ovat kuulutusaikana yleisesti nähtävillä Rautalammin kunnanvirastossa.

Itä-Suomen aluehallintovirastoon 2.3.2015 saapuneessa hakemuksen täydennyksessä on viitattu 16.9.2013 tehtyyn maa-ainesten ottamissuunnitelmaan, jossa suunniteltu toiminta on kuvattu. Maa-ainesten ottamissuunnitelma on ollut hakemuksen liitteenä. Näin ollen hakemuksesta on käynyt ilmi, missä ja miten toimintaa on tarkoitus harjoittaa. Maa-ainesten ottamissuunnitelmassa on esitetty, että murskeen valmistusta tehdään paikalliseen käyttöön lupakauden aikana yhteensä noin 40 000 – 80 000 m³.

Aluehallintoviraston kuulutuksessa 7.5.2015 todetaan, että asia koskee rakennuskiven louhintaa ja sivukiven varastointia ja että toimintaan liittyy rakennuskiven louhintaa, paloittelua ja poiskuljetusta sekä sivukiven varastointia, murskausta ja murskeen poiskuljetusta. Kuulutuksen mukaan 10 vuoden toiminta-aikana otetaan 550 000 m³ rakennuskiveä. Ympäristölupahakemuksen mukaan

suunniteltu 10 vuoden kokonaisottomäärä on 550 000 m³. Ympäristölupaa ei kuitenkaan ole haettu määräaikaisena. Vaikka kuulutuksessa mainitun 10 vuoden toiminta-ajan perusteella on voinut saada käsityksen, että lupaa olisi haettu määräaikaisena, kuulutusta ei ole pidettävä siinä määrin virheellisenä, että päätös tulisi sen johdosta kumota ja palauttaa uudelleen käsiteltäväksi, kun otetaan huomioon, että hakemusasiakirjat ovat kokonaisuudessaan olleet yleisesti nähtävillä. Valituksenalaista päätöstä ei ole syytä kumota kuulemisesta ja kuuluttamisesta esitettyjen väitteiden vuoksi.

Vaatus erillisen murskausta koskevan ympäristöluvan hakemisesta

Muutoksenhakijat ovat tulkinneet, että louhinnan jälkeen Mustikkamäkeen sijoittuisi pysyvä murskaamo ja vaatineet, että murskaamon toiminnalle haetaan erillinen ympäristölupa alueen vuokranantajien toimesta.

Euro Granit Oy on hakenut ympäristölupaa rakennuskiven louhintaan sekä sivukiven varastointiin ja murskaukseen. Ympäristöluvan myöntäminen ei edellytä, että hakija omistaa alueen. Näin ollen yhtiölle on voitu myöntää lupa myös sivukivien varastointiin (kaivannaisjätealue) ja murskaukseen. Lupa on hakemuksesta poiketen myönnetty vain 15 vuoden määräajaksi. Hakemuksen ja päätöksen mukaan sivukivien murskauksesta vastaa hakija luvan voimassaolon aikana. Jos sivukivien murskausta on tarkoitus jatkaa luvan voimassaolon päätyttyä, toiminnalle on tarvittaessa haettava uusi ympäristölupa toiminnasta tällöin vastaavan tahon toimesta. Kysymystä vuokranantajien mahdollisesti suunnitteleman toiminnan ympäristöluvan tarpeesta ei voida ratkaista tämän Euro Granit Oy:n ympäristölupa-asian yhteydessä.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltaminen

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (468/1994) 4 §:n 1 momentin (458/2006) mukaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan hankkeisiin ja niiden muutoksiin, joista Suomea velvoittavan kansainvälisen sopimuksen täytäntöönpaneminen edellyttää arviointia taikka joista saattaa aiheutua merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia Suomen luonnon ja muun ympäristön erityispiirteiden vuoksi. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä arvioitavista hankkeista ja niiden muutoksista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Pykälän 2 momentin mukaan arviointimenettelyä sovelletaan lisäksi yksittäistapauksessa sellaiseen hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muuhunkin kuin 1 momentissa tarkoitettuun olennaiseen muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, 1 momentissa tarkoitettujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Pykälän 3 momentin mukaan saman pykälän 3 momentin mukaan harkittaessa vaikutusten merkittävyyttä yksittäistapauksessa on sen lisäksi, mitä 2 momentissa säädetään, otettava huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne. Harkintaperusteista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 6 §:n (1584/2009) 1 momentin mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tekee päätöksen arviointimenettelyn soveltamisesta 4 §:n 2 momentissa tarkoitettuun hankkeeseen.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun valtioneuvoston asetuksen (713/2006) 6 §:n 2 b) kohdan mukaan arviointimenettelyä sovelletaan kiiven, soran tai hiekan ottoon, kun louhinta- tai kaivualueen pinta-ala on yli 25 hehtaaria tai otettava ainesmäärä vähintään 200 000 kiintokuutiometriä vuodessa. Saman pykälän 11 d) kohdan mukaan arviointimenettelyä sovelletaan muiden kuin a (vaarallinen jäte) ja c (yhdyskuntajäte) kohdassa tarkoitettujen jätteiden kaatopaikkoihin, jotka on mitoitettu vähintään 50 000 tonnin vuotuiselle jätelmäärälle.

Mainitun valtioneuvoston asetuksen 7 §:n mukaan harkittaessa arviointimenettelyn soveltamista yksittäistapauksessa ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 4 §:n 2 momentissa tarkoitettuun hankkeeseen on tarkasteltava erityisesti hankkeen ominaisuuksia, kuten hankkeen kokoa ja yhteisvaikutusta muiden hankkeiden kanssa, sekä hankkeen sijaintia ja vaikutusten luonnetta.

Ottamisalueen pinta-ala on noin 3,8 hehtaaria. Maa-ainesten kokonaisottomäärä on 550 000 m³ 10 vuoden aikana ja enintään 60 000 m³ vuodessa. Sivukiveä muodostuu keskimäärin noin 44 000 m³ vuodessa. Kaivannaisjätealueelle sijoitetaan hakemuksen mukaan noin 80 - 90 % muodostuvasta sivukivestä eli noin 100 000 tonnia vuodessa.

Hanke ei louhoksen koon tai irrotettavan kiviaineksen määrän johdosta edellytä lain 4 §:n 1 momentin nojalla sovellettavaa arviointimenettelyä. Asiassa on kuitenkin läjitettävän sivukiven määrän johdosta arvioitava, onko sivukivien läjittämisessä kyse asetuksen 6 §:n 11 d) kohdan tarkoittamasta kaatopaikasta, johon tulisi soveltaa arviointimenettelyä edellä mainitun lainkohdan nojalla.

Valtioneuvoston kaatopaikoista antaman asetuksen (331/2013) soveltamisalaa koskevan 2 §:n 2 momentin mukaan asetusta ei sovelleta paikkaan, jonne sijoitetaan vain pilaantumaton maa-ainesjätettä tai kaivannaisjätteistä annetun valtioneuvoston asetuksen (190/2013) soveltamisalaan kuuluvaa jätettä. Viimeksi mainitun asetuksen 2 §:n mukaan kaivannaisjätteen jätealueella tarkoitetaan tuotantopaikan yhteydessä olevaa aluetta, johon sijoitetaan siinä syntyvää kiinteää, lietemäistä tai nestemäistä kaivannaisjätettä. Kaivannaisjätteiden rajaaminen pois kaatopaikkoja koskevasta sääntelystä tehtiin kansallisen lainsäädännön osalta vastaavasti kuin kaatopaikkadirektiivin muutoksessa (2004/35/EY) ja kaivannaisjätedirektiivissä (2006/21/EY). Edellä mainitun perusteella hallinto-oikeus katsoo, ettei sivukiven läjityksessä tuotantopaikan yhteydessä olevalle kaivannaisjätealueelle ole kyse ympäristövaikutusten arvioinnista annetun asetuksen 6 §:n 11 d) kohdan tarkoittamasta kaatopaikasta, johon olisi sovellettava lain 4 § 1 momentin mukaisesti arviointimenettelyä. Asiaa ei ole tarpeen arvioida toisin myöskään ympäristövaikutusten arvioinnista annetun direktiivin (2011/92/EU) säännösten valossa, kun otetaan huomioon, että direktiivin 4 artiklan 1 kohdan ja siinä mainitun liitteen I perusteella, jotka on kansallisesti pantu täytäntöön ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 4 §:n 1 momentin nojalla, säännönmukaisen arviointimenettelyn suorittamista edellytetään vain vaarallisen jätteen kaatopaikkatoiminnalta. Edellä mainitut seikat huomioon ottaen kysymys ei siten ole hankkeesta, johon olisi sovellettava ympäristövaikutusten arviointimenettelyä mainitun lain 4 §:n 1 momentin perusteella.

Louhoksesta ja kiven irrottamisesta aiheutuvat ympäristövaikutukset jäävät hankkeen laajuus huomioon ottaen paikallisiksi. Kaivannaisjätteen jätealueelle sijoitettava sivukivi on pysyväksi jätteeksi luokiteltavaa jätettä, josta ei liukene merkityksellisiä määriä haitta-aineita ympäristöön. Hallinto-oikeus katsoo, että hanke ei muodosta sellaista kokonaisuutta, josta todennäköisesti aiheutuisi mainitun lain 4 §:n 2 momentissa tarkoitettuja vaikutuksia. Toiminnan ympäristövaikutukset on voitu selvittää riittävästi ympäristölupamenettelyssä. Aluehallintoviraston päätöstä ei siten ole syytä kumota sillä perusteella, että ympäristövaikutusten arviointimenettelyä ei ole suoritettu.

Luvan myöntämisen edellytykset

Sovellettavia oikeusohjeita

Ympäristönsuojelulain 5 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan *ympäristön pilaantumisella* tarkoitetaan sellaista päästöä, jonka seurauksena aiheutuu joko yksin tai yhdessä muiden päästöjen kanssa a) terveyshaittaa, b) haittaa luonnolle ja sen toiminnoille, c) luonnonvarojen käyttämisen estymistä tai melkoista vaikeutumista, d) ympäristön yleisen viihtyisyyden tai erityisten kulttuuriarvojen vähentymistä, e) ympäristön yleiseen virkistyskäyttöön soveltuvuuden vähentymistä, f) vahinkoa tai haittaa omaisuudelle taikka sen käytölle tai g) muu näihin rinnastettava yleisen tai yksityisen edun loukkaus.

Ympäristönsuojelulain 12 §:n mukaan luvanvaraista toimintaa ei saa sijoittaa asemakaavan vastaisesti. Lisäksi alueella, jolla on voimassa maakuntakaava tai oikeusvaikutteinen yleiskaava, on katsottava, ettei toiminnan sijoittaminen vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen.

Ympäristönsuojelulain 39 §:n 2 momentin (527/2014) mukaan hakemukseen on liitettävä lupaharkinnan kannalta tarpeellinen selvitys toiminnasta, sen vaikutuksista, asianosaisista ja muista merkityksellisistä seikoista. Valtioneuvoston ympäristönsuojelusta antaman asetuksen 2 luvussa säädetään tarkemmin hakemuksesta.

Ympäristönsuojelulain 48 §:n 2 momentin mukaan ympäristölupa on myönnettävä, jos toiminta täyttää ympäristönsuojelulain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen säännösten vaatimukset. Saman pykälän 3 momentin mukaan lupasiaa ratkaistaessa on noudatettava, mitä luonnonnsuojelulaissa ja sen nojalla säädetään.

Ympäristönsuojelulain 49 §:n 1 momentin mukaan ympäristöluvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa 1) terveyshaittaa, 2) merkittävää muuta 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua seurausta tai sen vaaraa, 3) 16–18 §:ssä kiellettyä seurausta, 4) erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista taikka vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella tai 5) eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta.

Ympäristönsuojelulain 52 §:n 1 momentin mukaan ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset 1) päästöistä, päästöraja-arvoista, päästöjen ehkäisemisestä ja rajoittamisesta sekä päästöpaikan sijainnista, 2) maaperän ja pohjavesien pilaantumisen ehkäisemisestä, 3) jätteistä sekä niiden määrän ja haitallisuuden vähentämisestä, 4) toimista häiriö- ja muissa poikkeuksellisissa tilanteissa, 5) toiminnan lopettamisen jälkeisestä alueen kunnostamisesta ja päästöjen ehkäisemisestä sekä muista toiminnan lopettamisen jälkeisistä toimista ja 6) muista toimista, joilla ehkäistään tai vähennetään ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa. Pykälän 3 momentin mukaan lupamääräyksiä annettaessa on otettava huomioon toiminnan luonne, sen alueen ominaisuudet, jolla toiminnan vaikutus ilmenee, toiminnan vaikutus ympäristöön kokonaisuutena, ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi tarkoitettujen toimien merkitys ympäristön kokonaisuuden kannalta sekä tekniset ja taloudelliset mahdollisuudet toteuttaa nämä toimet. Päästöraja-arvoa sekä päästöjen ehkäisemistä ja rajoittamista koskevien lupamääräysten tulee perustua parhaaseen käytökelpoiseen tekniikkaan. Lupamääräyksissä ei kuitenkaan saa velvoittaa käyttämään vain tiettyä tekniikkaa. Lisäksi on tarpeen mukaan otettava huomioon energian ja materiaalien käytön tehokkuus sekä varautuminen onnettomuuksien ehkäisemiseen ja niiden seurausten rajoittamiseen.

Ympäristönsuojelulain 59 §:n mukaan jätteen käsittelytoiminnan harjoittajan on asetettava vakuus asianmukaisen jätehuollon, seurannan, tarkkailun ja toiminnan lopettamisessa tai sen jälkeen tarvittavien toimien varmistamiseksi. Vakuus voidaan jättää vaatimatta muuta kuin kaatopaikkatoimintaa harjoittavalta, jos vakuudella katettavat kustannukset toimintaa lopetettaessa ovat jätteen määrä, laatu ja muut seikat huomioon ottaen vähäiset.

Ympäristönsuojelulain 60 §:ssä säädetään vakuuden määrästä.

Ympäristönsuojelulain 61 §:n 1 momentin mukaan ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset 59 §:ssä säädetystä vakuudesta ja sen asettamisesta. Vakuudeksi hyväksytään takaus, vakuutus tai pantattu talletus. Vakuuden antajan on oltava luotto-, vakuutus- tai muu ammattimainen rahoituslaitos, jolla on kotipaikka Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa. Pykälän 2 momentin mukaan vakuus on asetettava ympäristöluvassa osoitetun valvontaviranomaisen eduksi ennen toiminnan aloittamista. Kaivannaisjätteen jätealuetta koskeva vakuus on asetettava ennen kuin jätealueelle ryhdytään sijoittamaan kaivannaisjätettä.

Ympäristönsuojelulain 62 §:n 1 momentin mukaan ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset päästöjen ja toiminnan tarkkailusta sekä toiminnan vaikutusten ja toiminnan lopettamisen jälkeisen ympäristön tilan tarkkailusta.

Ympäristönsuojelulain 113 §:n 1 momentin mukaan kaivannaistoimintaa koskevassa ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset kaivannaisjätteestä sekä toimintaa koskevasta kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmasta ja sen noudattamisesta. Pykälän 2 momentin mukaan kaivannaisjätteen jätealueen luvassa on annettava tarpeelliset määräykset muun ohella jätealueen perustamisesta, hoidosta, käytöstä poistamisesta ja jälkihoidosta.

Ympäristönsuojelulain 114 §:n 1 momentin mukaan toiminnanharjoittajan on tehtävä kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma luvanvaraisesta tai 119 §:n

mukaan ilmoituksenvaraisesta kaivannaistoiminnasta, jossa syntyy kaivannaisjätettä. Jätehuoltosuunnitelmaa ei kuitenkaan tarvita, jos kivenlouhinta tai kivenmurskaus liittyy maa- ja vesirakentamiseen. Pykälän 2 momentin mukaan kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma on laadittava siten, että ehkäistään kaivannaisjätteen syntyä ja vähennetään sen haitallisuutta sekä edistetään jätteen hyödyntämistä ja turvallista käsittelyä. Jätehuoltosuunnitelmaan on sisällytettävä tiedot alueen ympäristöstä, kaivannaisjätteestä, kaivannaisjätteen hyödyntämisestä, kaivannaisjätteen jätealueista, vaikutuksista ympäristöön, toimista pilaantumisen ehkäisemiseksi, toiminnan tarkkailusta ja toiminnan lopettamiseen liittyvistä toimista.

Eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentin mukaan kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa ei saa käyttää siten, että naapurille, lähistöllä asuvalle tai kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa hallitsevalle aiheutuu kohutuutonta rasitusta ympäristölle haitallisista aineista, noesta, liasta, pölystä, hajusta, kosteudesta, melusta, tärinästä, säteilystä, valosta, lämmöstä tai muista vastaavista vaikutuksista.

Kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen (muraus-asetus 800/2010) 1 §:n mukaan asetuksessa säädetään kivenlouhimon, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamon ympäristönsuojelun vähimmäisvaatimuksista silloin, kun toimintaan on oltava ympäristölupa.

Muraus-asetuksen 3 §:n 2 momentin (800/2010) mukaan kivenlouhimo, muu kivenlouhinta ja kivenmurskaamo on sijoitettava siten, että melua tai pölyä aiheuttavan toiminnon etäisyys asumiseen tai loma-asumiseen käytettävään rakennukseen tai sen välittömässä läheisyydessä sijaitsevaan oleskeluun tarkoitettuun piha-alueeseen tai muuhun häiriölle alttiiseen kohteeseen on vähintään 300 metriä.

Muraus-asetuksen 4 §:n 1 momentin mukaan pölylähteet on sijoitettava teknisten mahdollisuuksien mukaan toiminta-alueen alimmalle kohdalle. Pykälän 2 momentin mukaan kiven porauksessa syntyvän pölyn leviämistä on estettävä sijoittamalla porausvaunuihin pölynkeräyslaitteet tai käyttämällä muuta pölyn leviämisen estämisen kannalta parasta käyttökelpoista tekniikkaa. Pykälän 3 momentin mukaan kuormattavan ja murskauslaitteiston kuljettimelta varastokasaan putoavan kiviaineksen pölyämistä on estettävä säätämällä putoamiskorkeus mahdollisimman pieneksi, kiinnittämällä murskauslaitteiston kuljettimien päähän pölyämistä estävät suojat tai käyttämällä muuta pölyn leviämisen kannalta parasta käyttökelpoista tekniikkaa.

Muraus-asetuksen 6 §:ssä säädetään meluntorjunnasta.

Muraus-asetuksen 7 §:n mukaan toiminnasta syntyvä melu ei saa häiriöille alttiissa kohteissa ylittää melutason ohjearvoista annetussa valtioneuvoston päätöksessä (993/1992) säädettyjä ulkomelun ohjearvoja.

Muraus-asetuksen 10 §:n 1 momentin mukaan toiminta on järjestettävä siten, että siitä ei aiheudu pintavesien tai kaivojen pilaantumista.

Melutason ohjearvoista annetun valtioneuvoston päätöksen (993/1992) 2 §:n 1 momentin mukaan asumiseen käytettävillä alueilla, virkistysalueilla taajamissa ja taajamien välittömässä läheisyydessä sekä hoito- tai oppilaitoksia palvelevilla alueilla on ohjeena, että melutaso ei saa ylittää ulkona melun A-painotetun ekvivalenttitason (L_{Aeq}) päiväohjearvoa (klo 7–22) 55 dB eikä yöohjearvoa (klo 22–7) 50 dB. Uusilla alueilla on melutason yöohjearvo kuitenkin 45 dB. Pykälän 2 momentin mukaan loma-asumiseen käytettävillä alueilla, leirintäalueilla, taajamien ulkopuolella olevilla virkistysalueilla ja luonnonsuojelualueilla on ohjeena, että melutaso ei saa ylittää päiväohjearvoa 45 dB eikä yöohjearvoa 40 dB.

Saman päätöksen 4 §:n mukaan jos melu on luonteeltaan iskumaista tai kapeakaistaista, mittaus- tai laskentatulokseen lisätään 5 dB ennen sen vertaamista edellä 2 tai 3 §:ssä mainittuun ohjearvoon.

Asiassa saatua selvitystä

Hakemus tarkoittaa rakennuskiven louhintaa sekä sivukiven varastointia ja murskausta Mustikkamäen alueella Rautalammilla. Toiminta sijoittuu alueelle, joka on Pohjois-Savon maakuntakaavassa merkitty maa-ainesten ottoalueeksi (eo2). Louhittava kivi on hakemuksen täydennyksen mukaan tonaliittia. Otto tapahtuu luoteesta kaakkoon. Ottamisalueen pinta-ala on 3,8 hehtaaria ja louhimon alin louhittu taso on $N_{60} + 140$. Pohjaveden taso alueella on $N_{60} + 128$. Toiminta ei sijoitu tärkeälle tai muulle vedenhankintaan soveltuvalle pohjavesialueelle. Asiassa saadun selvityksen perusteella toiminta-alueella ei ole maatai kallioperästä tihkuvia lähteitä. Ulkopuolisten pintavesien valuminen toiminta-alueille estetään ojituksilla. Sadanta- ja sulamisvedet valuvat mäeltä luontaisesti kallion pintoja myöten maaperään. Louhimon pohjan arvioidaan olevan tiivistä, ehjää kalliota.

Sivukiven läjitysalueen korkein taso on $N_{60} + 151$. Otettava kivimäärä on 10 vuoden aikana enintään 550 000 m³, josta poiskuljetettavaa rakennuskiveä on noin viidennes ja muu pääosin alueelle jäävää sivukiveä. Ympäristölupahakemuksen täydennyksessä (20.2.2015) esitetyn karttaliitteen mukaan murskauslaitos on tarkoitus sijoittaa toiminta-alueen luoteisosaan ja myöhemmin louhimon laajetessa sen pohjalle.

Lähin asuinrakennus sijaitsee toisella toimintakiinteistöllä eli Vornankosken tilalla 686-408-12-77. Rakennuksen etäisyys sivukiven kaatoalueesta on noin 400 metriä ja louhoksesta noin 600 metriä pohjoiseen. Tilalla 686-408-12-48 sijaitseva asuinrakennus ja tilalla 686-408-12-49 sijaitseva vapaa-ajan rakennus sijaitsevat louhoksesta etelään noin 600 metrin ja 650 metrin etäisyydellä.

Louhinta tehdään pääasiassa timanttivaijerisahauksella sekä tarvittaessa poraamalla, räjäyttämällä ja kiilaamalla. Sahauksessa käytetään vaijerin huuhteluun ja jäähdytykseen alueelle kerääntyvää sadevettä ja talviaikana kuumaa höyryä. Vaijerisahaus käyttää enimmillään 15 m³ vettä työpäivässä. Sahauksessa muodostuva hienokiviaines sekoittuu sahauksessa käytettäviin vesiin, jotka valuvat tai ohjataan yhdessä sadanta- ja sulamisvesien kanssa louhimon reunassa olevaan kaivantoon. Siitä ne pumpataan edelleen tasausaltaaseen. Tuotantoalueen vesiin sekoittunut kiintoaines saostetaan kaksialtaisessa selkeytysaltaassa ennen niiden poisjohtamista alueelta koilliseen 700 metrin etäisyydellä sijaitse-

van Mustikaisen lammen suuntaan.

Hakemukseen on liitetty 10.11.2014 päivätty Promethor Oy:n laatima meluselvitys, joka on tehty laskennallisesti mallintaen. Melua aiheuttavien työvaiheiden kokonaisaika on tarkasteluissa rajattu tunnista kahdeksaan tuntiin päivässä. Melun impulssimaisuus on osin otettu huomioon selvityksessä. Selvityksen mukaan louhinnan ja murskaustoiminnan keskiäänitaso ei ylitä asuinrakennuksilla raja-arvoa 55 dB(A) eikä vapaa-ajan rakennuksilla raja-arvoa 45 dB(A). Selvityksessä on katsottu, ettei melun raja-arvojen alittaminen vaadi erityistä meluntorjuntaa.

Pöyry Finland Oy on laatinut aluetta koskevan luontoselvityksen 23.6.2011. Hankealueelta selvitetiin metsälain 10 §:ssä tarkoitetut erityisen tärkeät elinympäristöt, luonnonsuojelulain 29 §:ssä tarkoitetut suojeltavat luontotyypit sekä vesilain mukaan suojellut pienvesikohteet, kuten luonnontilaiset lähteet. Lisäksi selvityksessä kiinnitettiin huomiota mahdollisiin Suomessa uhanalaisiksi arvioituihin luontotyyppeihin. Selvityksen mukaan selvitysalueen luontoa leimaa laajamittainen metsienkäsittely. Kaikilla metsätyypeillä luontoarvoja heikensi puuston aikaisempi käsittely. Alueelta ei löydetty metsälain, luonnonsuojelulain tai vesilain mukaisia suojeltavia luontotyyppejä eikä uhanalaisia luontotyyppejä. Alueella ei ole tiedossa uhanalaisten kasvi- tai eläinlajien esiintymiä. Alueella on tehty havaintoja vanhasta metsästä, muuten alueen linnustollisesta arvosta ei ole tietoa. Maastotöiden yhteydessä havaitut lintulajit olivat metsien yleislajeja. Alueen pienialaiset kuusikot eivät puuston koon ja rakenteen puolesta ole liito-oravan potentiaalisinta elinympäristöä. Papanoita ei maastotyön yhteydessä näiltä alueilta löytynyt. Luontoselvityksen perusteella I luokan pohjavesialue sijaitsee noin 700 metrin etäisyydellä hankealueesta pohjoiseen.

Hakemuksen täydennykseen liitetyn kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelman mukaan louhinnassa syntyy toiminnan aikana noin 440 000 k-m³ sivukiveä. Jätehuoltosuunnitelmassa viitataan ottamissuunnitelmaan, jonka mukaan osa sivukivestä käytetään alueen tiestön ja pohjien tasaukseen sekä luiskauksiin. Menekin mukainen kivimäärä murskataan ja kuljetetaan pois. Loput sivukivestä varastoidaan mahdollista myöhempää käyttöä varten sivukiven sijoitusalueelle, joka sijaitsee toiminta-alueen pohjoisosassa. Sivukivivarastoon ei ajeta maa-aineksia, sillä sivukiven hyödyntämisen murskeen raaka-aineeksi tulee olla mahdollista toiminnan aikana. Sivukivikasat jätetään maisemoimatta maa-aineksella myös toiminnan päättymisen jälkeen, koska louhekasoina ne ovat edelleen kivimurskeen raaka-ainetta, jota on mahdollista hyödyntää myöhemmin. Alueelta louhinnan edetessä poistetut maamassat, 5 000 m³, levitetään metsittymiselle soveliaille alueille toiminta-alueelle ja louhimon pohjalle.

Oikeudellinen arviointi

Luontoselvityksessä ei ole ilmennyt, että hankealueella sijaitsisi suojeltavia tai uhanalaisia luontotyyppejä taikka että siellä esiintyisi uhanalaisia kasvi- tai eläinlajeja. Edellä lausutun perusteella hallinto-oikeus katsoo, että luvan hakija on esittänyt riittävän selvityksen toiminnan sijaintipaikan ympäristöolosuhteista. Hallinto-oikeus toteaa, että toiminnassa on myönnetystä ympäristöluvasta huolimatta noudatettava luonnonsuojelulain 49 §:n säännöstä, jonka mukaan luontodirektiivin liitteessä IV (a) tarkoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksi-

löiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty. Liitteessä on mainittu muun muassa liito-orava ja eräät lepakkolajit.

Hallinto-oikeus toteaa, että Vaasan hallinto-oikeuden 3.10.2014 antamassa päätöksessä 14/0353/1 edellytetty pintavesien keräämistä ja johtamista koskeva selvitys on jäänyt yleisluontoiseksi. Toiminnassa muodostuu hienojakoista ja huonosti laskeutuvaa kiintoainesta, minkä vuoksi vesien käsittely hakemusasiakirjoissa esitettyjen tasausaltaiden lisäksi myös pintavalutuskentällä on ennalta arvioiden tarpeen. Pintavalutuskentän sijainnista ja rakenteista ei ole esitetty asianmukaista selvitystä. Vedet puretaan 700 metrin etäisyydellä sijaitsevan Mustikaisen suuntaan, joka kuuluu Korpijärven ja Jaakonharjun pohjavesialueeseen. Lammen veden voidaan arvioida olevan yhteydessä pohjaveteen. Mustikaisen rannalla sijaitsee loma-asutusta ja noin 600 metrin etäisyydellä purkupaikasta sijaitsee vedenottamo. Edellä esitetyn perusteella hallinto-oikeus on lisännyt lupamääräyksiin 6 ja 20 vesien käsittelyä ja tarkkailua koskevat määräykset.

Hallinto-oikeus toteaa meluselvityksen perusteella jäävän epäselväksi, missä määrin ottamissuunnitelman mukaan 20-25 kertaa työvuorossa tapahtuva sivukivien kaato läjitysalueelle vaikuttaa meluselvityksen mallilaskelmiin melun leviämisestä koillisen ja idän suuntaan. Hallinto-oikeus arvioi, että sivukivien kaato voi aiheuttaa meluhaittaa lähimmissä häiriintyvissä kohteissa. Sivukivien kaatoa ei ole valituksenalaisessa päätöksessä erikseen rajoitettu. Hallinto-oikeus on edellä mainitusta syystä lisännyt lupamääräykseen 4 sivukivien kaatamista koskevan erillisen aikarajoituksen ja lisännyt lupamääräykseen 10 velvoitteen sivukivialueen käyttöä koskien. Hallinto-oikeus katsoo, että lupamääräykset eivät myöskään sisällä täsmällisiä määräyksiä meluntorjunnan järjestämisestä siten, että toiminnasta aiheutuvat meluvaikutukset rajoitettaisiin mahdollisimman vähäisiksi. Hallinto-oikeus on edellä mainitusta syystä lisännyt tarkemmat määräykset meluntorjunnasta lupamääräykseen 10.

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelman tulee kaivannaisjätteistä annetun asetuksen 4 §:n mukaan sisältää muun muassa arvio kaivannaisjätteen kokonaismäärästä, kuvaus jätteen hyödyntämisestä ja loppukäsittelystä sekä tiedot kaivannaisjätteen hyödyntämisestä tyhjässä kaivoksessa tai louhoksessa; selvitys kaivannaisjätteen jätealueesta ja sen ympäristöstä sekä jätealueen luokituksesta suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavaksi tai muuksi kaivannaisjätteen jätealueeksi; tiedot kaivannaisjätteen ja kaivannaisjätteen jätealueen aiheuttamista ympäristövaikutuksista; tiedot maaperän, vesistön, pohjaveden ja ilman pilaantumisen sekä muiden vaikutusten ehkäisemiseksi toteutettavista toiminnoista toiminnan aikana ja sen päätyttyä; selvitys seurannasta ja tarkkailusta toiminnan aikana ja sen päätyttyä ja tiedot toiminnan lopettamisesta, kaivannaisjätteen jätealueen käytöstä poistamisesta ja jälkihoidosta sekä niihin liittyvästä seurannasta ja tarkkailusta.

Hallinto-oikeus toteaa, että hakemuksen liitteenä ollut kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma ei ole täyttänyt edellä mainittuja vaatimuksia. Toimintaluokalle on tarkoitus perustaa kaivannaisjätealue, joka on poistettava käytöstä ja maisemoitava ympäristöön sopivaksi toiminnan loputtua. Hallinto-oikeus on edellä mainituista syistä ja kun otetaan huomioon edellä selostettu ympäristönsuojelulain 113 §, muuttanut lupamääräystä 13 edellä ratkaisuosasta ilmenevällä tavalla.

Hallinto-oikeus arvioi jätteen määrä ja kaivannaisjätealueen sijainti asutuksen ja loma-asutuksen läheisyydessä huomioon ottaen, että valituksenalaista ympäristölupaa koskevaa toimintaa lopetettaessa vakuudella katettavat kustannukset eivät ole ympäristönsuojelulain 59 §:n tarkoittamalla tavalla vähäiset. Siten toiminnanharjoittajalta on edellytettävä vakuuden asettamista ympäristönsuojelulain 59 ja 60 §:ssä mainittujen toimien varmistamiseksi. Tämän vuoksi hallinto-oikeus on lisännyt lupamääräyksen 13 a, jonka mukaan toiminnanharjoittajan on asetettava vakuus kaivannaisjätealueen käytöstä poistamiseksi ja jälkihoitoon liittyvien toimenpiteiden toteuttamiseksi. Aluehallintovirasto määrää vakuuden lajin ja määrän osana kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelman hyväksymistä.

Toiminta-ajoista määrätään lupamääräyksessä 4. Lupamääräykset 8 ja 9 koskevat pölyn torjuntaa. Lupamääräyksen 8 mukaan pölyämistä on ehkäistävä jatkuvasti. Murskauslaitteisto ja muut häiriötä toiminta-alueen ulkopuolelle aiheuttavat toiminnot ja tuotantolaitteet on sijoitettava ja tarvittaessa suojattava pölyn leviämisen vähentämiseksi. Poraukseen ja kiven irrotukseen käytettävät laitteet on varustettava pölyn talteenottolaittein. Talteen otetun pölyn leviäminen ympäristöön on estettävä. Lupamääräyksessä 9 määrätään muun muassa pölyn sidonnasta ja puuston säilyttämisestä. Lupamääräykset 10-12 koskevat melua. Lupamääräyksen 10 mukaan melulähteet on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava toiminta-alueen alimmalle kohdalle ja pois päin asutuksesta. Melun leviämistä asuin- ja loma-asuntokiinteistöjen suuntaan on vähennettävä käyttämällä meluesteinä louhoksen seinämiä sekä raaka-aine-, pintamaa- ja sivukivi-varastokasoja. Lupamääräyksessä 20 edellytetään vesien purkusuunnassa lähimmän järven eli Mustikaisen vedenlaatua selvitettäväksi ennen toiminnan aloittamista määräyksestä tarkemmin ilmenevällä tavalla ja mittausten tulokset toimitettaviksi niiden valmistuttua ELY-keskukselle ja Rautalammin kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Hallinto-oikeus pitää annettuja lupamääräyksiä muilta kuin muutetuilta osin riittävinä. Kun otetaan huomioon se, että toiminta-alue sijoittuu kokonaisuudessaan Mustikaisen valuma-alueelle, lähiympäristön muiden lampien veden laadun tarkkailu luvan saajan toimesta ei ennalta arvioiden ole tarpeen. Luontoselvityksen perusteella hankealueella ei ole lähteitä. Toiminnasta ei ennalta arvioiden aiheudu sellaisia värinähaittoja, että päätöksen kumoamiseen tai muuttamiseen olisi sen vuoksi aihetta.

Edellä esitetyn perusteella ja kun otetaan huomioon toiminnan laatu, laajuus, sijainti ja ympäristövaikutukset, esitetyt selvitykset, joita hallinto-oikeus pitää muilta kuin muutetuista lupamääräyksistä ilmeneviltä osin riittävinä, etäisyydet toiminnan melu- ja pölylähteistä lähimpiin häiriintyviin kohteisiin sekä toiminnalle asetetut lupamääräykset sellaisina kuin ne ovat hallinto-oikeuden muuttamassa muodossa, hallinto-oikeus katsoo, ettei toiminnasta sitä hakemuksen ja lupamääräysten mukaisesti harjoitettaessa aiheudu eräistä naapurussuhteista annetun lain mukaista kohtuutonta rasitusta, terveyshaittaa tai muutakaan ympäristönsuojelulain 49 §:ssä tarkoitettua kiellettyä seurausta. Toiminnan hakemuksen mukaiselle sijoittamiselle ei ole myöskään ympäristönsuojelulain 12 §:ssä tarkoitettua kaavoituksellista estettä eikä lain 48 §:n 3 momentissa tarkoitettua luonnonsuojelulakiin liittyvää estettä. Näin ollen ympäristönsuojelulaissa säädetyt ympäristöluvan myöntämisen edellytykset

ovat täyttyneet. Ympäristöluvan myöntämisen edellytyksiä ei ole syytä arvioida toisin muidenkaan muutoksenhakijoiden esittämien seikkojen vuoksi.

Muuta kuin päästöistä aiheutuvaa ympäristön pilaantumista, kuten liikenneturvallisuutta ja louhintatoiminnan maisemavaikutuksia, ei oteta huomioon ympäristölupaharkinnassa. Myöskään maa-aineslain säännöksiä vakuuden antamisesta ei sovelleta ympäristölupaharkinnassa. Siten vaatimusta maa-aineslain 12 §:n 1 momentin mukaisesta vakuuden antamisesta ei käsitellä tämän ympäristölupa-asian yhteydessä.

Hallinto-oikeus toteaa vielä, että asiakirjojen mukaan toiminnalle ei ole myönnetty aloittamislupaa.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut sekä
Hallintolainkäyttölaki 51 § 2 mom

Julkipano

Päätös on annettu julkipanon jälkeen.

Päätöksen tiedoksiantaminen

Uolevi Ruhasen on viipymättä tämän päätöksen saatuaan ilmoitettava päätöksen tiedoksisaannista asiakumppaneilleen. Jos hän tämän laiminlyö, hän on velvollinen korvaamaan ilmoittamatta jättämisestä aiheutuneen vahingon sikäli kuin se laiminlyönnin laatuun tai muihin olosuhteisiin nähden harkitaan kohtuulliseksi (hallintolainkäyttölaki 55 § 2 mom, hallintolaki 56 § 2 mom ja 68 §).

Päätöksestä ilmoittaminen

Rautalammin kunnanhallituksen on viipymättä ilmoitettava tästä päätöksestä kunnan ilmoitustaululla.

Muutoksenhaku

Ympäristönsuojelulain 190 §:n 1 momentin mukaan tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää hallintolainkäyttölain 13 §:n 2 momentin perusteella valitusluvan. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen antopäivästä eli viimeistään **20.4.2018**.

Valitusosoitus on liitteenä HallJp (01.18).

Diaarinumero
01495/15/5109

Asian ovat ratkaisseet lainoppineet hallinto-oikeustuomarit Riikka Mäki ja Hanna Nieminen-Finne, sekä luonnontieteiden alan hallinto-oikeustuomari Sauli Viitasaari.

Riikka Mäki

Sauli Viitasaari

Hanna Nieminen-Finne

Hallinto-oikeuden esittelijä

Pia Kimmel

Toimituskirjan antaja:

Lasse Linjala
ma. lainkäyttösihteeri

Diaarinumero
01495/15/5109

Jakelu

Päätös maksutta

Uolevi Ruhanen ym.

Osoite:

Uolevi Ruhanen

Jäljennös maksutta

Euro Granit Oy

Itä-Suomen aluehallintovirasto /
Ympäristölupavastuualue, sähköisesti

Rautalammin kunnanhallitus

Rautalammin ympäristönsuojeluviranomainen

Rautalammin terveydensuojeluviranomainen

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus /
Ympäristö ja luonnonvarat, sähköisesti

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus /
Kalatalousviranomainen, sähköisesti

Suomen ympäristökeskus, sähköisesti

LL

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta **korkeimmalta hallinto-oikeudelta** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisperusteet

Hallintolainkäyttölain 13 §:n 2 momentin mukaan valitusluvan myöntämisen perusteet ovat:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeätä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkipanon jälkeen. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon silloin, kun se on annettu. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista, sitä päivää lukuunottamatta.

Valituskirjelmän toimittaminen

Valituskirjelmä, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle.

Valituskirjelmä liitteineen voidaan lähettää myös postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Valituskirjelmän tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitettavan valituskirjelmän tulee olla toimitettu siten, että se viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä on kokonaisuudessaan käytettävissä viraston vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä. Valituskirjelmän ja muiden valitusasiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä, joka on osoitettava korkeimmalle hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta
- päätös, johon haetaan muutosta
- perusteet, minkä vuoksi valituslupa tulisi myöntää
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Valituskirjelmässä on lisäksi ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero sekä mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa. Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla).

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on, jollei hän ole asianajaja tai yleinen oikeusavustaja, liitettävä valituskirjelmään valtakirja, jollei valittaja ole valtuuttanut häntä suullisesti valitusviranomaisessa tai ellei sähköisesti toimitettavassa asiakirjassa ole selvitystä asiamiehen toimivallasta.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot

Postiosoite: Korkein hallinto-oikeus
PL 180, 00131 Helsinki

Käyntiosoite: Fabianinkatu 15, Helsinki

Puh.nro: 029 56 40200

Telefax: 029 56 40382

S-posti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Aukioloaika: arkipäivisin klo 8.00-16.15